

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

J. C. Hansen

FALKENBERGERNES
HISTORIE

1932

FALKENBERGERNES HISTORIE

FALKENBERGERNES HISTORIE

ARKIV-UDDRAG

VED CAND. MAG. J. C. HANSEN, VIBORG

TRYKT SOM MANUSKRIFT PAA FORANLEDNING
AF JOHS. FALKENBERG, SKIVE

FALKENBERGERNES HISTORIE

TRYKT I 100 EKSEMPLARER

A. C. SCHOUS BOGTRYKKERI, SKIVE

1 9 3 2

AALBORGLINIEN

Daniel Block † ca. 1675

(Slægtstavle Nr. 65 B. A.)

Anne Hansdatter

(Slægtstavle Nr. 65 B. B.)

Paa Svenskekrigens Tid levede i Aalborg en velhavende Garver *Daniel Block*. Han besad en Gaard med stor Grundejendom i Byen, havde egen Barkmølle og i det hele en stor Bedrift. Han og hans Hustru Anne Hansdatter maa have faaet Foden under eget Bord kort efter 1650, og de fik en betydelig Børneflokk. Hvordan de har klaret sig gennem de strenge Krigsaar, forlyder der intet særligt om; men havde de som andre lidt betydelige Tab ved Fjendens Huseren, saa var de i hvert Fald kommen til Kræfter igen inden *Daniel Blocks* Død ca. 1675. Enken fortsatte Forretningen i uskiftet Bo; men 1678 fik hun i Sinde at gifte sig igen, og i den Anledning maatte der holdes Skifte med Børnene, af hvilke der da var 8 levende i en Alder fra ca. 23 og ned til 6 Aar; 3 Sønner og 5 Døtre: *Barbara* 23 Aar, *Detleff* 21, *Ellen* 19, *Hans* 16, *Hendrick* 13, *Maren* 11, *Kirsten* 8 og *Else* 6 Aar. Skiftets Beskrivelse er meget udførlig. Det er et af de ældst bevarede Skifter fra Aalborg (i Arkivet betegnet som: Aalborg løse Skiftebreve Nr. 6) og giver mange Bidrag til Belysning, ikke alene af Familiens Forhold, men ogsaa af Tidens Forhold i det hele, og det har under sig en Række prægtige Haandværkersegl baade i Voks og i Lak. Ejendommeligt er det for Eksempel at se, hvordan man hjalp sig ved Delingen af den store Ejendom mellem de mange Børn paa den ene Side og Enken paa den anden i en Tid, hvor Penge var sjældne, og hvor Banker og Sparekasser

aldeles manglede. Skiftet afgøres ved mindelig Overenskomst, idet Moderen lover at give hver af Sønnerne 100 Rigsdaler og hver af Døtrene 50. Imidlertid dør den ene af Sønnerne, Hans, og da det først og fremmest gælder om at stille de to andre saaledes, at de faar den bedste Mulighed for at kunne arbejde sig frem, udstykkes en Del af Gaardens Bygninger til dem, saaledes at den ældste paa begges Vegne kan begynde en selvstændig Garverforretning ganske jævnsides med Stiffaderens og saaledes, at de bliver fælles om enkelte Dele af Bygninger og Ejendom, f. Eks. Barkmøllen og andet, som de vil kunne bruge i Fællesskab, skønt de driver hver sin selvstændige Forretning.

Den Mand, som Anne Hansdatter havde valgt sig, var en Garversvend ved Navn *Jacob Andreisen Miller*, og vi har ikke Grund til at tro andet, end at han blev Børnene en god Stiffader. Imidlertid kom der i hans Tjeneste, synes det, en Garversvend *Adrian von Horn*, og han bliver senere knyttet nærmere til Familien som Svigersøn. Han var muligvis af tysk Oprindelse.

Adrian von Horn

(Slægtstavle Nr. 65 A).

Ellen Danielsdatter Block

(Slægtstavle Nr. 65 B).

For at kunne grunde eget Hjem og egen Forretning, købte Adrian von Horn i Aaret 1686 en Gaard i Viborg paa Mikkelsgades søndre Side. Den havde et stort Grundtilliggende, der strakte sig over det Terrain, hvor nu Sindssygehospitalet ligger, helt ned til Søen. Desuden købte han ogsaa Markjorder ude paa Viborg Nørremark, og 1695 købte han Nabogaarden mod Øst i Mikkelsgade, hvis Grund ogsaa gik ned til Søen. Han var nu blandt de meget store Grundejere i Viborg og har sikkert ogsaa haft en baade stor og solid Forretning. Endda købte han endnu en Gaard i Viborg.

I Aaret 1696 fødte hans Hustru en Søn, der efter Morfaderen blev døbt *Daniel*.

Imidlertid maa der være sket noget i Familien oppe i Aalborg,

som foranlediger Adrian til at flytte derop og forlade sin Forretning i Viborg. Flytningen synes at være foregaaet 1699, for i Aaret 1700 føder hans Hustru en Datter, som 16. August nævnte Aar bliver døbt i Aalborg med Navnet *Maren*.

Ejendommene i Viborg sælger han først, efterhaanden som han kan faa dem nogenlunde ordentlig afsat; en Gaard sælger han 1701, en anden 1702 og den sidste 1704. Markjorderne har han solgt ad 2 Gange paa et noget tidligere Tidspunkt.

I Aalborg har han naturligvis ogsaa baade stor Ejendom og Forretning. Maaske er det den Blockske Ejendom han deroppe har overtaget. — (Dette Spørgsmaal er ikke undersøgt).

Adrian von Horn og Ellen Block har vist haft en ret stor Børneflokk. Datteren *Maren*, der blev født 1700, finder vi senere gift med en *Christen Povlsen*, og en anden Datter, *Anne*, blev gift med en *Brøndlund*. Af hendes Børn var der 2 Sønner, der studerede og vist ogsaa begge blev Præster.

Adrian von Horns Arvtager i Gaard og Forretning blev Sønnen *Daniel*, der, som før sagt, blev født i Viborg.

Daniel von Horn 1696—1733

(Slægtstavle Nr. 65).

Anne Jensdatter (Jüngling) 1697—1773

(Slægtstavle Nr. 66).

Daniel var første Gang gift med *Anne Cathrine Miller*. Hvorledes hun var i Familie med hans Mors Stiffader, er ikke undersøgt, men det maa vel antages, at hun var af hans Slægt; hun døde imidlertid 1730 fra 3 smaa Børn: *Ellen Block* 3 Aar, *Adrian* 2 Aar og *Johannes* (nyfødt). Daniel von Horn giftede sig ret kort efter med *Anne Jensdatter* (vist med Slægtsnavn *Jüngling*), som det synes, en Søster til Købmanden Jens Christensen Overvads Hustru. Vielsen foregik i hvert Fald i Jens Overvads Hus, og der var løst Kongebrev.

Det følgende Aar, 1732, fødtes der Parret en Datter, som blev døbt *Anne Cathrine* efter Daniel von Horns første Hustru; men knapt et Aar efter døde Daniel, kun 37 Aar gammel.

Her sker nu det usædvanlige, at Anne Jensdatter ikke gifter

sig igen, men bliver siddende som Enke og opdrager sine 3 Stifbørn og sin egen lille Datter; og denne vokser op, bliver giftfærdig, og saa gift med Garversvenden *Jesper Gram*. Med ham faar hun 2 Sønner, *Daniel* og *Johannes Gram*; men saa dør Faderen. Anne Cathrine efterligner imidlertid ikke sin Moder; men gifter sig ret snart med den Svend, som hun har til at styre Bedriften.

Johannes Falkenberg 1728—1788

(Slægtstavle Nr. 31).

Anne Cathrine von Horn 1732—1762

(Slægtstavle Nr. 32).

Hvorfra Johannes Falkenberg var kommen til Aalborg, er der ikke fundet Spor af; men 1759, 22. Maj, holdt han Bryllup med Jesper Grams Enke hjemme i hendes egen Gaard i Vester-gade i Aalborg. Der var nemlig løst Kongebrev.

Det følgende Aar, 15. Maj, havde de Barn i Kirke; det var en Søn, de havde faaet, og han blev opkaldt efter Anne Cathrines forrige Mand: *Jesper*. De Slægtninge, som er til Stede ved Barsedaaen som Faddere, er fornemmelig af Familien Overvad. Der er Jens Overvads Enke, Anne Cathrines Moster, og hendes Fætter Niels Overvad, der nu har Forretningen, samt hendes Kusine Karen og en Svigerinde. Man kan ikke med Sikkerhed finde nogen Repræsentant for Johannes Falkenbergs Familie ved denne Lejlighed, med mindre det skulde være en Kaptajn Fornsgaard, som ogsaa er blandt Fadderne, eller en Børge Lemmicke, hvis Stilling ikke er angivet.

Kun godt et Aar efter døde Anne Cathrine, kun 30 Aar gammel, og efterlod 3 Smaabørn, Daniel og Johannes af hendes første Ægteskab og saa den et-aarige Jesper. Der var nu Lejlighed for den gamle Bedstemoder til at træde i Funktion igen og tage sig af Anne Cathrines Børn. Forholdene var jo næsten, som da hun selv blev Enke med Smaabørn efter 2 Mænd. Hun har da rimeligvis ogsaa gjort det, men kun for en Tid; for 3 Aar efter, 22. Maj 1765, holdt Johannes Falkenberg Bryllup med *Dorthe Mikkelsdatter*. Vielsen foregik i Raadmand Hübertzens Gaard i Skolegade, og der var løst Kongebrev.

Efter dette Giftermaal blev Anne Jensdatter, Falkenbergs gamle Svigermoder, ikke længe i Huset. Hun levede sine sidste Aar til Huse hos en Enkemadam Willumsen i Skomagergade og døde her 1773, ca. 76 Aar gammel, efter at have været Enke i 40 Aar.

Dorthe Mikkelsdatter fødte i det mindste 3 Børn: *Mathias, Birgitte Marie og Ole Falkenberg*. Der blev i Huset altsaa ialt 6 Børn af 3 forskellige Kuld. Jesper, som var i Midten, havde Halvsøskende til begge Sider, idet han havde Moder sammen med de to ældste, Daniel og Johannes Gram, og Fader fælles med de yngre Falkenberger, medens disse og Gramerne jo egentlig slet ikke var i Familie med hinanden. Det skulde synes at have været en vanskelig Opgave for Dorthe at være Opdragerinde for disse i Anlæg og Egenskaber rimeligvis ret forskellige Børn; men meget tyder paa, at det er lykkedes godt for hende. Begge Gramerne og Jesper blev oplært i Garveriet og ligesaa hendes ældste Søn, Mathias. Den yngste derimod, Ole, blev sat i Købmandslære. Datteren døde, da hun var midt i Tyverne.

Johannes Falkenberg døde 1788, 60 Aar gl. De ældste af Børnene har da sikkert alle været vel i Vej. Om de to Gramer kan kun oplyses, at den ældste i 1770'erne arbejdede som Garver i København, medens den anden endnu stadig var hjemme. Jesper blev gift og etablerede sig 1785 som Garver i Skive. Af de to yngre Sønner tog *Mathias Falkenberg* i 1801 Borgerskab som Garver i Aalborg, og *Ole Falkenberg* tog Borgerskab 1805 som Købmand sammesteds.

I Anledning af Skifteforhandlingerne efter Johannes Falkenbergs Død skriver Jesper Falkenberg i Skive en Erklæring om, at han som Arv efter sin Fader af sin Stifmoder har modtaget 200 Rdl., og han indføjer en Tak til hende, fordi hun oven i Købet har foræret ham »et Krus med Søvlvaag og 4 Sølv-Spise-skeer«. Dette tyder paa, at der har hersket et godt og hjerte- ligt Forhold mellem Dorthe Mikkelsdatter og Stifbørnene. (— Oplysningen kan for saa vidt ogsaa være af Interesse, som det jo er sandsynligt, at dette »Arvesølv« endnu findes hos en eller anden af Slægten i Skive, og det ses jo saa heraf, hvorfra det stammer.)

Af Hensyn til, at Johannes Falkenberg lod en Søn kalde *Ole*, hvad der formentlig viser, at dette Navn nedarvedes i Falkenbergslægten, er det naturligt at tænke sig, at den Niels Olesen Falkenberg fra København, der 1763 tog Borgerskab i Skive, var en Brodersøn af Johannes Falkenberg og altsaa Fætter til Jesper Falkenberg. Hvis dette virkelig forholder sig saaledes, vil man sandsynligvis finde ældre Led af Slægten som Garvere i København.

BRØNDUMSLÆGTEN

Jens Madsen Skive. 1629—1703.

Maren Mogensdatter Torrild.

I Aaret 1670 blev *Jens Madsen Skive*, der da var gift og boede i København, kaldet til at være Medhjælper hos den gamle Præst i Brøndum med Løfte om at faa Embedet, naar Formanden døde. Naar dette skete, kan ikke ses; men *Jens Madsen* levede som Præst i Brøndum til 1703.

Hans Tilnavn siger os, at han stammede fra Skive, og han er rimeligvis selv født der. Hans Hustru hed *Maren Mogensdatter Torrild*. De havde en stor Flok Børn; der kendes 5 Sønner og 2 Døtre. De kom i Tidens Løb til at danne en stor Slægt af Præster, Degne, Herregaardsforpagtere, Herremænd og Købmænd og bredte sig over en stor Del af Jylland.

En af Sønnerne var *Niels Jensen Brøndum*, der 1698 blev Rektor ved Skive Latinskole. Han blev gift med *Maren Winde*, en Datter af Købmand Laurits Winde, som ejede det nuværende Nr. 7 i Vestergade. Latinskolen selv laa omtrent der, hvor nu Garver Falkenbergs Baghus staar. 1708 blev *Niels J. Brøndum* Præst i Ikast. Han stiftede et Legat for fattige i Skive. (Se »Bogen om Skive«).

En anden Søn, *Mads J. Brøndum*, var i mange Aar Herregaardsforpagter. Han har været Forpagter paa Nørkjær, (*Mads J. Brøndum* ejede en Tid Svansøgaard og boede der), Grinderslevkloster, Strandet, og Hvanstrup i Himmerland. Til sidst giftede han sig med en Datter af Ejeren af Nørgaard og fik Gaarden med hende. En af hans Sønner, *Erik Brunow* (en Ændring af Navnet *Brøndum*) blev Præst i Grinderslev; en anden, *Matias Brunow*, var en Tid Forpagter paa Grinderslev.

kloster, ejede senere Grove Nørgaard og boede til sidst i Skive. Endnu en Søn af Brøndumpræsten, *Mogens J. Brøndum*, blev ogsaa Herregaardsforpagter og til sidst Herremand. Men den af Sønerne, der her særlig interesserer os, er

Jørgen Jensen Brøndum, 1682—1752, der blev gift med *Dorthe Jacobsdatter Vesbech*, og som 1712 blev Sogndegn i Kobberup-Feldingbjerg. Dorthe var en Datter af Ejeren af Søby Mølle og Søndergaard i Søby

Jacob Nielsen Vesbech, 1650—1700, og Hustru *Maren Pedersdatter Bering*, 1659—1714.

Jacob Nielsen var af en anset Selvejerslægt, som for Resten florerer den Dag i Dag. Den kendte Almanakudgiver C. F. Wisbech (Wisbechs Almanak) nedstammer fra en Broder til ham. Jacob havde en Søster, der var gift i Gaarden Gunde-
lund mellem Stoholm og Sparkjær; en anden Søster, Margrete, var gift i Rosborggaard og var Moder til den berømte (eller berygtede) Godsejer Hans Hansen Rosborg. De havde alle Navn efter Gaarden Vesbæk i Romlund Sogn, som Broderen Christen Vesbech paa den Tid besad.

Jacob havde tidligere været Forpagter paa Grønkjær, men sad nu som Ejer af Søby Mølle og Søndergaard, da han i Aaret 1700 døde, knap 50 Aar gl. Han havde i Huset en Søsterdatter fra Rosborggaard, Bodil, altsaa en Søster til Hans Rosborg; hun blev gift med Degnen i Kobberup, Knud Braad. Fra dem nedstammer bl. a. Jeppe Aakjær. Da Jacob var død, forpagtedes Møllen ud, og Familien boede i Søndergaard. Maren Bering, Jacobs Enke, giftede sig, da nogle Aar var gaaet, med Niels Hvass; men forinden var Præstesønnen *Jørgen Jensen* fra Brøndum bleven gift med hendes Datter *Dorthe*, og de unge havde nu deres Hjem i et Hus, som laa ved Siden af Søndergaard.

Saa blev i Aaret 1712 Degnen Knud Braad forflyttet til Mønsted, og *Jørgen Jensen* fik hans Embede som Sogndegn i Kobberup-Feldingbjerg. Et Par Aar efter døde Maren Bering (1714), og saa rykkede de ind paa Søndergaard, og blev senere Ejere baade af Gaarden og Møllen. De fik 12 Børn, hvoraf blandt andre Sønnen *Jens* var bleven født, mens de boede i »Søndergaardhus«, 1707. Ved hans Daab var bl. a. til Stede

som Faddere hans Farbroder Rektor ved Latinskolen i Skive Niels Jensen Brøndum og hans Mormors Slægtning Anders Bering, der dengang ejede Brogaarden i Skive. (Se »Bogen om Skive«).

Jørgen Jensen døde 1752. En af hans Sønner, *Jacob*, blev hans Efterfølger som Degn i Kobberup-Feldingbjerg og som Ejer af Søby Mølle. Denne *Jacob* skaffede sig efterhaanden en Mængde Jordegods; hans Navn findes meget hyppigt i den Tids Skøde- og Pantebøger. Af Døtrene blev flere gift med Degne, deriblandt *Mette*, som blev gift med Degnen *Christen Børsting* i Vroue. Fra dem nedstammer den nuværende Professor *J. Brøndum-Nielsen* ved Københavns Universitet. Sønerne blev Degne eller Selvejere: *Jens* arvede Møllen, *Christian* blev Degn i Fly-Vridsted.

Jens Jørgensen Brøndum, 1706—1783. *Kjersten*, 1714—1783. *Jørgen* Jensens foran nævnte Søn, *Jens*, blev Kobbersmed i Skive, hvor han ejede den øverste Ejendom paa Vestergades nordre Side, lige ved »Vesterbom« (nu Nr. 16). Vi træffer ham her 1745, og 1748 sælger han en Del af Ejendommen, et lille Hus »allervesterst«, stødende op til det, han selv bor i, til sin Broder *Jacob*, Degn i Søby. Han maa have købt det igen; for 1780 lader han det bortsælge ved Auktion. Hans Kone hed *Kjersten*, det er alt, hvad vi ved om hende. De havde en Søn

Jens Jensen Brøndum, † 1793, der blev gift med *Ane Andersdatter*, 1749—1811.

Han har rimeligvis lært Haandværket af sin Fader, men synes ikke at have drevet det; han blev Konsumptionsbetjent, hvad hans Ejendoms Beliggenhed jo egnede sig godt for. I 1777 havde Faderen afstaaet den til ham og var flyttet ind i det før omtalte lille Hus Vest derfor. Iøvrigt havde han ligesom Faderen lidt Landbrug, men medens Faderen havde nøjedes med en Ko og nogle Faar, holdt *Jens Jensen* ogsaa Heste. Han drev ogsaa Handel paa forskellig Vis; saaledes opkøbte han Gæs i Hundredvis paa Himmerland og lod dem i store Flokke drive til Marked i andre Egne. Da han døde 1793, drejede en af de Regninger, der blev indgivet til Boet, sig om Færgepenge for nogle Gæs, som Færgemanden ved Virksund havde sat over for ham, tillige med et lille Beløb for Brænde-

vin, som hans Drivere havde faaet paa hans Regning i Virksund Kro.

Jens Jensens Kone, *Kjersten*, har sikkert været fra Fjends Herred; hendes Mor, *Kathrine Fjendbo*, boede hos dem ved hans Død, men ellers kan intet yderligere oplyses om hendes Herkomst.

Jens Jensen efterlod sig 5 Børn: *Jacob*, *Anders*, *Frederikke Kirstine*, *Ane Katrine* og *Maren*. Værge for dem blev deres Faders Fætter, Degnen i Fly Christian Jacobsen.

Enken Ane Andersdatter giftede sig snart igen med Konsumptionsbetjent *Christen Vang*. Hun døde 1811 uden Børn i andet Ægteskab. Christen Vang gav hver af Sønnerne 50 Rdl. og hver af Døtrene 30 Rdl. i Arv efter hende. Han giftede sig igen; men trods det, at baade Fader og Moder var døde, vedblev Børnene at have Hjem i Huset. Christen Vangs nye Kone hed *Ane Mortensdatter*.

Christen Vang døde imidlertid kort efter, og allerede i Begyndelsen af Aaret 1813 ($\frac{1}{2}$) giftede Ane Mortensdatter sig med *Jørgen Falkenberg*, der saaledes blev den anden Stiffader for Jens Jensen Brøndums Børn. Det yngste af disse, *Maren Brøndum*, var da lige 20 Aar gammel. 4 Aar efter (1817) blev hun gift med sin Stiffaders Broder *Ole Falkenberg*.

Maren Brøndums Brødre, *Jacob* og *Anders*, blev begge Murermestre. Navnlig Jacob efterlod sig et talrigt Afkom og er Stamfader til de fleste af de nulevende Brøndumer i Skive, men hans Slægt bredte sig ogsaa videre om. En af hans Sønner, *Anthonin*, var Skræder og blev gift og boede i Haasum. Han havde en Søn, *Jacob*, der blev Telegrafist i Randers; dennes Datter *Katrine Marie* blev gift med Forfatteren Sofus Michaëlis og er selv velkendt som Forfatterinde under Navnet *Karin Michaëlis*.

Slægtskabet mellem hende og de nulevende Falkenbergere, der stammer fra Ole Falkenberg og Maren Brøndum, er altsaa ikke fjernere, end at Garver Chr. Schaltz Falkenberg er Næstsøskendebarn til Forfatterindens Fader.

HJORTKJÆRSLÆGTEN

Hjortkjær i Ramme Sogn Syd for Lemvig, oprindelig een Gaard, var allerede i det 17. Aarhundrede delt i 3, Sønder-, Mellem- og Nørrehjortkjær. Medens baade Sønder- og Nørrehjortkjær var kommen ind under Rammegaard, var Mellemhjortkjær i 1683 endnu en Selvejergaard, det vil sige, den tilhørte en bestemt Bondeslægt; thi dengang var en Gaard mere Slægtseje end Enkeltmands, idet den tilfældige Besidder af Gaarden ikke maatte sælge den til Medlemmer uden for Slægten, hvis nogen af disse ønskede at besidde den. Gaarden var paa ca. 5½ Tdr. Hartkorn.

Som Ejer af Mellemhjortkjær opføres 1683 *Lars Knudsen*, der boede paa Gaarden Vester Herup i Dybe Sogn. Paa Mellemhjortkjær boede derimod hans Broder *Peder Knudsen* og en anden Mand *Peder Christensen*, muligvis en Svoger, og de skulde da for Brugen af Gaarden udrede en Afgift til *Lars Knudsen*.

I Aaret 1737 finder vi paa Gaarden en gammel Mand

Christen Meldhjortkjær, 1672—1747, rimeligvis en Søn af en af de ovennævnte. Han havde en Datter *Gjertrud*, som det nævnte Aar blev gift med *Mads Olesen* i Nørre Hjortkjær, der var Fæstegaard under Rammegaard, og med Familien i Sønder Hjortkjær var der ogsaa Slægtskab. Denne sidste Familie udmærkede sig ved høj Levealder. Den daværende Besidder af Gaarden, *Jens Hjortkjær*, blev 100 Aar gl., og hans Søn *Christen* blev 91. Hvad den gamle *Chr. Meldhjortkjærs* forlængst afdøde Kone hed, vides ikke. Han selv døde 1747, 75 Aar gl. Hans Efterfølger i Gaarden blev hans Søn

Mads Christensen Hjortkjær, 1709—1778. Knap en Uge før Faderens Død holdt *Mads Christensen* højtidelig Troløvelse

hjemme i Gaarden med Maren Pedersdatter, og som Skik var mange Steder, flyttede de trolovede straks sammen, selv om saadant ikke just ansaas for at være helt korrekt eller passende. Trolovelsen foregik dengang ved Præstens Medvirkning, og blev anset for en bindende Handling for Parterne, hvorved Ægteskabet egentlig indlededes. Bryllupet kunde saa komme senere ved Lejlighed. Men Parret her fik nu ikke Lejlighed til at holde Bryllup; for Maren Pedersdatter døde i Barselseng samme Aar, ligesom ogsaa Barnet døde 3 Uger efter.

Et Par Aar efter hentede Mads Christensen sig en Kone udenbys. Hvad hun hed, vides ikke; men saa vidt det skønnes, var hun fra Dybe og Datter af en Mand, der hed *Peder Wejling*. De fik flere Børn, hvoraf nogle døde som smaa; men et Par Sønner blev da i hvert Fald i Live. Den ældste af dem, *Christen*, blev født 1750. Ved hans Daab var der fine Folk med til Gildet. Han blev baaret af Kaptajnens Datter paa Rammegaard, Jomfru Nerger, og blandt Fadderne var flere ansete Mænd, for Eks. Anders Knude og Peder Ladefoged og en Møllerdatter Maren fra Meld Mølle.

Om Forholdene i Hjemmet kan ellers intet oplyses. Mads Christensen døde 1778, lige ved 70 Aar gammel, og Gaarden gik over til hans Søn

Christen Madsen Hjortkjær, 1750—1799, gift med *Anne Marie Christensdatter Nør Veje*, 1758—1837. Deres Bryllup stod dog først et Aars Tid efter, at den gamle var død. Anne Marie var Datter af

Smeden *Christen Madsen*, 1724—1805, paa Nørre Veje og hans Kone *Maren Johansdatter*, 1717—1769. Christen Madsen var fra Fjaltring og af anset Slægt. Han ægtede 1757 Maren, der vistnok var Enke efter den forrige Smed paa Veje og var 7 Aar ældre end Christen. Veje var et Par smaa Steder, Sønder og Nørre Veje, henholdsvis 10 og 6 Skpr. Hartkorn, der sædvanlig beboedes af Haandværkere; de hørte under Rammegaard; men Christen fik begge Stederne i Fæste, saa hans Landbrug svarede til en lille Gaard paa 2 Tdr. Hartkorn, og saa drev han Smedehaandværket ved Siden af.

Maren fødte ham et Par Børn, *Anne Marie* 1758 og *Poul* 1761; men saa døde hun 1769, 52 Aar gl.

Christen Madsen giftede sig igen med en Anna Jensdatter, der fødte ham 3 Sønner og en Datter, men døde ung 1776. Christen Madsen Smed sad godt i det. Poul lærte Haandværket og blev hans Arvtager til Ejendommen ogsaa. De andre Børn blev ogsaa dygtige og ansete. Christen døde 1805, 81 Aar gammel.

Det blev Smedefamilien paa Veje, som blev den nærmeste Omgang for Familien i Mellemhjortkjær. Anne Maries Broder Poul og hendes Halvsøskende er til Stede ved enhver Familiebegivenhed i Gaarden. Der kom en hel Række Børn; men de har den underlige Skæbne, at naar de bliver mellem 3 og 5 Aar, dør de. Ikke mindre end 5 af Christen Hjortkjærs og Anne Maries Børn gik bort i den Alder. Endelig 1796 fødtes dem en Søn, som blev døbt 2. Juledag og fik Navnet *Christen*; ham fik de Lov at beholde. Ved hans Daab var Anne Maries 4 Brødre Faddere. Christen Hjortkjær fik dog ikke den Glæde at se ham vokse op; han døde nemlig 1799, kun 49 Aar gl., og Anne Marie blev ene om at opdrage Drengen, der, som det let gaar under saadanne Forhold, ikke altid blev lige let at styre.

Saa gaar Tiden gennem gode og trange Aar til 1826. Da var der kommen til at tjene i Hjortkjær en Pige *Anne Kirstine*, Datter af Gaardmand *Niels Jensen Stoer*, 1764—1836, og Hustru *Anna Cathrine Jensdatter*, 1767—1813, paa Gaarden Stoer i Hove Sogn. Sønnen i Hjortkjær

Christen Christensen Hjortkjær, født 1796, og *Anne Kjerstine Nielsdatter Stoer*, født 1793, blev Kærester, og Følgen blev, at hun maatte rejse hjem til Forældrene, hvor hun 1827 fødte en Søn, der fik Navnet *Niels Christian Christensen Houstoer*. Det var maaske nok Christens Mening, at han vilde have giftet sig med Anne Kjerstine; men det blev foreløbig ikke til noget, og saa kom der imidlertid en anden Pige, *Kirsten Nielsdatter Houels*, til at tjene i Mellemhjortkjær, og saa blev det galt igen. Denne Gang giftede Christen sig dog med Pigen og fik Gaarden Yderstræde at bo paa foreløbig. Men da Moderen, den gamle Anne Marie, var død 1837, flyttede han ind paa Mellemhjortkjær og levede siden der som en velanset Mand; han blev Sognefoged og fik andre Tillidshverv.

Niels Christian voksede imidlertid op hos sin Fæder, der var Degnenke i Fjaltring. Hvad der blev af hans Moder, er der ikke fundet nogen Oplysning om. Forbindelsen med Mellemhjortkjær bevarede dog, og det synes, at Christen Hjortkjær har taget sig af ham og anerkendt ham som sin naturlige Søn. Der hersker ogsaa det bedste Forhold mellem Niels Christian og Christen Hjortkjærs ægte Børn, saaledes at de anerkender ham som Broder. 1850 straks efter Nytaar maatte han møde som Soldat; men om han kom med i Krigen, vides ikke. Hans Maal paa Sessonen var $62\frac{3}{4}$ Tomme, saa han var ikke af de særlig høje. 1851 kom han fra Fjaltring til Lemvig, og her etablerede han sig snart som Vognmand, vistnok hjulpet af Fæderen.

REFSKOVSLÆGTEN

Paa Gaarden Refskov i Hove Sogn boede i sidste Halvdel af det 18. Aarhundrede

Poul Nielsen Refskov, 1734—1797, og Hustru Maren Vilsdatter. De havde 1779 en Søn i Kirke, der blev døbt *Anders Knude*, hvad der tydeligt nok viser, at han maa være opkaldt efter den samme Anders Knude, som var til Stede som Fadder ved Barnedaaben i Mellemhjortkjær 1750. Dette lader igen formode, at Folkene der og i Refskov var nær beslægtede eller besvogrede med hinanden.

I øvrigt var det fine Folk, der var med ved Barnedaaben. Præsten Schouboes Søn og Datter var blandt Fadderne; en Sergeant var der ogsaa, og saa for Resten Kastberger, Hisselberger og Kirkebyer. Refskovfolkene synes dengang at have staaet noget over den almindelige Bondestand. Ellers vides der ikke meget om dem. Poul Refskov døde 1797. En Datter af ham, Anna, blev gift med Niels Offersen i Kirkeby. Anders Knude fik Gaarden, dog vist først efter Moderens Død; men endnu da han var godt over de fyrre, finder vi ham ugift.

Anders Knude Poulsen, 1779—1833. Maren Jacobsdatter Brunsgaard.

Men saa hændte det, at de fik en ny Tjenestepige i Refskov, Maren Jacobsdatter Brunsgaard. Hun havde tjent i Lemvig og kom 1822 derfra til Gaarden. I Juni det følgende Aar blev hun og Anders Refskov gift med hinanden.

De fik en Del Børn; ældst var Sønnen *Poul*. En Datter, *Maren*, blev født 1828. En Søn, *Jacob*, blev født 1825.

Men saa døde Anders Poulsen 1833, og 7 Maaneder efter giftede Maren Jacobsdatter sig med *Niels Christian Olesen Armose*. Han var Enkemand, 29 Aar gl. og tjente som Karl i

Sønder Byskov. Maren var selv 35 Aar gl. De flyttede fra Refskov til Hygom; men 1841 flyttede de igen fra Hygom til Armose i Lomborg Sogn, hvorfra Niels Chr. Olesen var. Maren og Niels Chr. fik ogsaa Børn. En Søn, der blev født, just da de var kommen til Armose, blev døbt *Peder Kastberg*. Ellers kan der ikke fortælles meget om Familien. Marens ældste Søn, Poul, kom i Marts 1851 hjem fra København; han har sandsynligvis været med i Krigen. Sønnen Jacob blev gift med en Datter i Gejlgaard i Nissum og fik Gaarden med hende. Et Par Døtre til var der ogsaa i Armose; men de var for det meste ude at tjene ligesom Datteren Maren, hvem vi her vil følge lidt nøjere.

Da Forældrene flyttede til Armose, var hun omtrent 14 Aar gammel. Hun fik Plads i Lemvig, men kom til November 1843 atter hjem. Derefter var kun et Aarstid i Tørring, hvorfra hun til Mikkelsdag 1845 flyttede til Lemvig. Der var hun lige et Aar og kom saa tilbage til Tørring »med hæderligt Vidnesbyrd«. Til November 1853 flytter hun igen fra Tørring til Lemvig, »hvor hun skal tjene Claudi«. Der var hun i 2 Aar og kom saa igen hjem til Armose, 28 Aar gl.

Den 6. November 1856 holdt Ungkarl, Vognmand i Lemvig *Niels Christian Christensen Houstoer* og Pigen *Maren Andersdatter* af Armose Bryllup i Armose og viedes i Lomborg Kirke. Forlovere for dem var Gaardmand og Sognefoged Christen Hjortkjær i Ramme og Gaardmand i Armose Niels Chr. Olesen. Naar der derefter er Familiefestligheder i deres Hjem i Lemvig, f. Eks. ved Barsedaa, saa er de vigtigste og fleste af Deltagerne Børn fra Hjortkjær i Ramme, fra Stoer i Hove og fra Armose i Lomborg.

DEN GAMLE PRÆSTESLÆGT

I. Himmerlandspræsterne.

Oppe i det nordligste Himmerland i Egnen mellem Løgstør og Nibe sad der for 3—4 Hundrede Aar siden en kraftig Præsteslægt, som i Slægtled efter Slægtled fostrede Præster i Snesevis og bredte sig over det ganske Land. Som Stamfader til denne frugtbare Slægt kan nævnes

Svend Madsen,

der i det 16. Aarhundredes sidste Halvdel var Præst i Sebber og Lundby. Han var født under selve Reformationsrøret, men hvor eller hvilket Aar, vides ikke. Han blev Provst 1573 og nævnes atter 1577. Hans Kone hed *Christine*. Præstegaarden laa, som den gør endnu, i Barmere. Hans 3 Døtre blev gift med Præster, og 2 Sønner blev Præster. Den ene af dem var

Peder Svendsen,

der fra 1591 til 1635 var Præst i Nabosognene Farstrup og Ajstrup, og som ogsaa blev Provst. Hans Præstegaard brændte 1596. Han var sikkert en meget anset Mand. I Farstrup Kirke er der et Epitafium over ham. Hvad hans Kone hed, vides ikke. Hans 2 Døtre blev gift med Præster, og 4 Sønner blev Præster. En af dem,

Jens Pedersen Farstrup,

blev Faderens Eftermand i Farstrup og Ajstrup og sad som Præst der fra 1635 til 1672. Hvad hans Kone hed, vides ikke. Han havde en Datter og 4 Sønner, af hvilke 3 blev Præster. En af dem,

Niels Jensen Farstrup,

født ca. 1640, blev $\frac{1}{10}$ 1671 Præst i Roslev-Rybjerg i Salling og sad der til Aaret 1700. Han døde 1707. Hans Formand i Embedet var

Henrik Ditlevsen,

som sad der som Præst allerede 1661. Niels Jensen Farstrup maa vist være kommen til denne som Kapellan; for allerede før sin Tiltrædelse som Sognepræst var han ($\frac{3}{9}$ 1671) bleven gift med hans Datter *Sophie Henriksdatter*, der var født ca. 1650. Hun døde samme Aar som sin Mand, 1707.

Om *Niels Jensen Farstrup* vides ellers ikke ret meget. Hans »Adelhus« (Stuehus) brændte mellem Jul og Nytaar 1704, altsaa efter at han havde fratraadt Embedet. Han havde en Datter, *Helene Nielsdatter Farstrup*, som blev gift med Eftermanden, *Jens Ottesen Grønbech*.

II. Grønbækpræsterne.

En anden stor Præsteslægt havde sit Hjem i Gudenaegnen med Grønbæk-Svostrup som Midtpunkt. I dette Kald sad i Aarene 1603—28

Niels Pedersen Fogh

først som Kapellan (1603—10), senere som Sognepræst. Han var, siges der, fra Farre i Sporup Sogn en Milsvej Øst for Svostrup og var maaske en Bondesøn. Der er endnu bevaret en Ligsten over ham i Grønbæk Kirke.

Der vides ikke stort om ham, end ikke hans Hustrus Navn; men han havde da en Datter, *Maren*, der blev gift med hans Eftermand i Embedet,

Niels Christensen Lind.

Denne var en Møllersøn fra Seglflod Mølle i det yderste Nordøst-Himmerland tæt ved Limfjorden. Han sad som Præst i Grønbæk-Svostrup 1628—59 og døde 1665. Der er i Grønbæk

Kirke et Epitafium over ham. Om hans Familie vides kun, at to af hans Døtre blev gift med Præster, tilmed to Brødre.

Samtidig med Lind i Grønbæk sad som Præst i Hvorslev Gjerning fra 1595—1640

Jens Sørensen Borre.

Dette Pastorat ligger op til Gudenaadalen Syd for Aaen paa Strækningen mellem Bjerringbro og Ulstrup. Da Aaen i hine gamle Dage var en meget befaret Færdselsvej, har Forbindelsen mellem Præstegaardene i Hvorslev og Grønbæk været meget let og er rimeligvis hyppigt bleven benyttet; for Jens Sørensen Borres Sønner hentede sig vistnok alle Hustruer i Grønbæk Præstegaard, og de antog vist ogsaa alle Navnet Grønbæk (Grønbech). En af dem, *Thomas*, som blev Faderens Efterfølger i Hvorslev, blev gift med Inger Jensdatter Lind; en anden, *Søren*, blev Linds Efterfølger i Grønbæk-Svostrup og har vistnok ogsaa været gift med en af Døtrene; men da han faa Aar efter døde (1665), blev Jens Sørensen Borres tredie Søn,

Otto Jensen Grønbech,

sin Broders Efterfølger, og om ham ved vi, at han var gift med Pastor Linds Datter *Johanne*. Otto Grønbech sad i Kaldet i 53 Aar. Han blev Provst, ligesom hans Fader havde været det i Hvorslev, og han erhvervede det Eftermæle, at han var »tro og redelig«.

For Otto Grønbech og Johanne Lind blomstrede en stor Børneflokk op; 8 havde de, og Faderen havde den Glæde inden sin Død at se dem alle »i Præstestand«. Fire af Sønnerne naaede endog at blive Provster, og alle Døtrene blev Præstekoner.

Otto Grønbæk døde 1723.

Jens Ottosen Grønbech. 1668—1738.

Helene Nielsdatter Farstrup.

I Aaret 1700 mødtes Farstrupslægten og Grønbechslægten i Roslev, idet Jens Ottosen Grønbech ægtede Niels Jensen Farstrups Datter Helene og samtidig blev hans Eftermand i Kaldet. Helene fødte ham 4 Sønner og 1 Datter, men døde forholdsvis ung 1712. Jens Grønbech giftede sig igen, ja han var endog

gift 3 Gange, og i hvert Fald hans anden Hustru fødte ham Børn, saa Flokken blev temmelig stor. Mindst 2 af Sønnerne blev Præster, og 2 Døtre Præstekoner; men iøvrigt vides der kun meget lidt om hans Forhold. Han døde 1738 og efterfulgtes da i Kaldet af sin Søn

Thomas Jensen Grønbech, 1711—1769, der var Præst i Roslev i 31 Aar. Han var gift med en *Anna Dorte Lünow* eller *Lüxow*. Om dem skal her kun berettes, at de havde en Datter *Helene*, opkaldt efter sin tidlig afdøde Farmor, og hun blev gift med den unge Præst *Niels Christian Stjernholm*, der 1770 fik det ved hendes Faders Død ledigblevne Præstekald i Roslev-Rybjerg.

Vi maa her for at klargøre den unge Præsts Afstamning for en Stund afbryde Præsterækken og indskyde et Par *Herremænd*. Den første er

Rasmus Nielsen Overgaard.

Han var vistnok født paa en af Kronens Gaarde, Overgaard ved Vestervig, hvor hans Fader sandsynligvis havde indtaget en Stilling som Inspektør eller Forvalter, og Sønnen har da taget Navn efter sin Fødegård. Han var en af de mange borgerligfødte, der med stor Forretningssans havde forstaaet at drage Fordel af den gamle Adels Sammenbrud i Aarene efter den ulykkelige Svenskekrig. I Aaret 1681 var der Auktion over den tidligere afdøde Axel Juuls og hans for nylig afdøde Hustru Elisabeth Friises Godser. Han købte da Herregaarden Kvistrup (12 Tdr. Hartkorn) og Avsumgaard Ladegaard (12 Tdr. Hartkorn) med Gods (216 Tdr. Hartkorn). Men paa det Tidspunkt, da Auktionen afholdtes, var det endnu ikke tilladt borgerlige at købe og besidde adeligt Jordegods. De skulde offentlig falbyde det paa Tinge mindst een Gang om Aaret, og meldte der sig da en adelig Køber, der vilde give en passende Købesum, skulde de sælge det. Ganske vist blev denne gamle Lov ophævet allerede det følgende Aar; men der blev Proces om Rasmus Overgaards Ret til at besidde Gaardene, og først efter en Højesteretsdom af 1688 fik han et »rent Skøde« paa det købte.

Rasmus Overgaard havde flere Børn og deriblandt en Datter

Marie, som i Aaret 1697 blev gift med Amtsforvalteren over Hald og Skivehus Amter, Fr. Winterberg. Amtsforvalteren havde Bopæl i Skive paa Amtsstuegaarden (nu »Royal«); men han døde efter faa Aars Forløb. Han maa have været meget formuende; for hans eneste Barn, Datteren *Luttemelle*, fik som Fædrearv efter ham 3529 Rdl., en meget betydelig Sum dengang, da en Tønde Hartkorn kun kostede 30—50 Rdl. og 10 Rdl. var en stor Pris for en første Klasses Hest.

Enken Marie Winterberg var endnu ung og altsaa et godt Parti, og mellem de mange Friere valgte hun at gifte sig med

Herlov Jensen Stjernholm;

først paa Aaret 1710 holdt de Bryllup, efter at de havde indledet Underhandlinger om Købet af Herregaarden Kjeldgaard i Selde Sogn i Nordsalling, hvilket Køb ogsaa gik i Orden.

Herlov Stjernholm var født paa den kongelige Gaard Stjernholm i Horsens i Aaret 1679. Hans Fader maa antages at have haft en ganske lignende Stilling der, som Rasmus Overgaardt Fader havde paa Overgaard, og Stjernholm havde som han taget Navn efter Fødegaarden.

I Aaret 1712 fødtes der dem en Søn, som blev opkaldt efter sin Morfader, *Rasmus*.

Herlov Stjernholm maa paa en eller anden Maade have gjort sig bemærket eller fortjent af Riget; han blev i 1747, Aaret efter Frederik d. V.s Tronbestigelse, ophøjet i Adelsstanden. Han døde 1759 efter 3 Aar i Forvejen at have overdraget Kjeldgaard til sin Søn Rasmus. Foruden Kjeldgaard ejede han ogsaa Herregaarden Ørndrup paa Mors, som han overdrog til en anden Søn, Frederik. Han havde købt denne Gaard 1734.

Familien paa Kjeldgaard synes at have været meget ligefrem og at have staaet paa den bedste Fod med de mange Fæstebønder paa Godset. Det var jo i de Tider, da Herremændenes Magt over Bønderne saa at sige voksede fra Dag til Dag. Vi hører ikke om Rivninger mellem Herskab og undergivne; tværtimod ser vi i Selde Kirkebog den ene Gang efter den anden Jomfru Luttemelle holde et Bondebarn over Daaben, og Familielivet indenfor de fire Vægge paa Gaarden skal have været udmærket, og Børnene havde en meget stor Frihed. Men

maaske netop af den Grund hændte der med et Par af dem beklagelige Fejltrin af en Art, som bedømtes meget strengt i Datiden. Paa Gaarden var der blevet antaget en Huslærer til de yngre Børn, Jens Hørby, vistnok en Præstesøn, og mellem ham og Luttemelle opstod der et Kærlighedsforhold, der medførte, at hun fik et Barn. Trods stor Forbitrelse, navnlig fra Moderens Side, holdt Luttemelle fast ved sin Jens, og skønt et saadant Fejltrin dengang i Reglen forvoldte, at Synderen aldrig kunde blive Præst, saa overvandt ogsaa denne Vanskelighed, og Jens Hørby fik Kaldet Ørum-Borris-Gammelstrup, som da dannede eet Pastorat, i Aaret 1730. Senere, 1761, forflyttedes han til Kobberup-Feldingbjerg. Luttemelle var som Præstekone lige saa afholdt af Befolkningen, som hun havde været det som ung Pige. Hendes rige Midler sørgede hendes Moder for at faa sat fast saaledes, at de udelukkende stod til Luttemelles Raadighed; hun vilde ikke have, at Svigersønnen, der havde bragt Skam over Familien, skulde have noget over hendes Datters Penge at sige. Luttemelle var gavmild mod fattige, men anvendte iøvrigt en Del af sine Indtægter til at sætte Kobberup Præstegaard i en saadan Stand, at den langt overgik Egnens andre Præstegaarde og holdt sit Ry længe efter, at Luttemelle var død og glemt.

Lige saa galt, som det var gaet Luttemelle, gik det senere hendes Halvbroder,

Rasmus Herlovsen Stjernholm.

Han havde, som det synes, da han var kommen noget over de tyve, faaet en Gaard i Selde til Selveje, for at han kunde have noget at virke med for egen Regning og paa eget Ansvar. Paa den Tid opholdt sig i Selde en Præstedatter fra Hjerik, *Margrethe Henriksdatter Morsing*. Hvad hun var der for, er ikke klart; mulig var hun hos Præstefamilien, der var meget nær forbunden med hendes eget Hjem, eller hun kan have været paa Kjeldgaard i en eller anden tjenende Egenskab; endelig er det ogsaa muligt, at hun var engageret som Husholderske for den unge Rasmus Stjernholm, der holdt egen Husstand paa sin Selvejgaard. Nok er det; de to blev Kærester, skønt hun var 4 Aar ældre end han, og det gik

hende som Luttemelle. Atter Skam over Familien paa Kjeldgaard. Rasmus maatte »staa aabenbare Skrifte« i Selde Kirke, for sin Forsyndelse mod det sjette Bud.

Det angives, at Barnet blev født i Selde, men dette er lidet rimeligt, da det blev døbt i Hjerk Kirke. Margrethes Fader, Præst i Hjerk 1693—1740, *Henrik Christensen Morsing*, var gammel og prøvet og synes at have taget Sagen med stor Ro. Han var næppe af de store Aander. Han havde »Maadelig« til sin Embedseksamen, var nu gift for 3. Gang og havde 8 Børn, som det ikke alle var gaaet lige godt; han havde, som saa mange andre Præster, sørget for at holde sine Sønner til Bogen og faa sine Døtre forsørget som Præstekoner. Margrethes Moder, *Maren Jensdatter Norup*, hans anden Hustru, var død for en halv Snes Aar siden. Han havde stadig hendes Søster i Huset til at tage sig af Husholdningen, men han havde giftet sig 3. Gang med en Præstedatter fra Thy, og nu var han gammel. For ham var det sikkert en stor Trøst, at hans Datters Barnefader var en Mand som Rasmus Stjernholm. Han laver et stort Daabsgilde i Anledning af Drengens Daab med Nabopræster, Officerer og Herremænd som Faddere og indfører selv i Kirkebogen Beretning om Begivenheden og Barnets Navn,

Niels Christian Stjernholm.

Det synes klart, at det har været Rasmus Stjernholms Hensigt at gifte sig med Margrethe Morsing. Hvorfor dette ikke er sket, vides ikke. Maaske er hun død kort efter, skønt der findes ikke hverken i Hjerk eller Selde Kirkebøger nogen Oplysning om hendes Død. Den gamle Præst i Hjerk døde et Par Aar efter, 1740; men Rasmus Stjernholm tog sig af Drengens Opdragelse og lod ham studere. Selv giftede han sig ikke, før 18 Aar efter. Om Margrethe Morsings senere Skæbne er intet fundet.

Da Rasmus Stjernholm 1756 overtog Kjeldgaard, blev han tillige Ejer af Roslev Kirke og kunde besætte Præsteembedet der ved Ledighed. Det faldt da naturligt, at han gav sin naturlige Søn Kaldet, og denne ægtede, som før omtalt, Formandens Datter Helene Grønbech. De fik ikke saa faa Børn. Rasmus Stjernholm til Kjeldgaard døde 1777, og da Niels Chr.

Stjernholm og Helene 1779 fik en Søn, var det naturligt, at han blev døbt

Rasmus Stjernholm

efter sin Bedstefader. Til Stede som Faddere ved hans Daab var to af Rasmus Stjernholms Sønner fra Kjeldgaard, Jens og Frederik, Præstens Halvbrødre, hvad der jo vidner om det bedste Forhold mellem Familien paa Kjeldgaard og den uægte Broder.

Den unge Rasmus Stjernholm blev ikke holdt til Bogen; han blev Landmand og ejede en Tid en Gaard i Roslev. Her fødtes flere af hans Børn, bl. a. de to Døtre *Helene Margrethe* og *Mette Marie*, der sammen med Broderen *Peter Johan* fik deres endelige Hjem i Skive, de to første gift med henholdsvis Værtshusholder Christen Schaltz Falkenberg og Fellbereder P. Chr. Falkenberg og den sidste som Grundlægger af den i Byen velkendte Stjernholms Træhandel.

Provst Stjernholm og hans Børn.

N. C. Stjernholm og Helene Grønbech i Roslev havde ialt 8 Børn; af dem var ved hans Død 1818 5 i Live, 4 Døtre og Sønnen Rasmus. Af Døtrene var en, *Margrethe*, gift med Distriktskirurg Gorgius, der var i Skive 1787—1800, men flyttede derfra til Aalborg; han ejede Selchus Gaard i Nørregade. En anden, *Kjerstine*, var gift med Proprietær P. S. Bering paa Hellumlund i Vendsyssel. En tredie, *Anna Dorthea*, var da 50 Aar og opholdt sig hos Kammerraad Møller paa Højris som Husjomfru. Den sidste, *Anne Sofie*, 37 Aar, var hjemme. Hun giftede sig kort efter Faderens Død med en Snedker Chr. Ravn i Durup.

Der var ved Faderens Død et rigt Bo at dele. Foruden et Par Bøndergaarde og nogle Huse var der en god Besætning i Præstegaarden og et godt og righoldigt Indbo, og saa laa der Obligationer efter ham til et Beløb af ca. 5000 Rdl., samt i en stor Blikæske over en Snes Pengetutter af Sølvmonter: Specier, 24 Skillinger, 10 Skillinger, Sølvtskillinger o. s. v., ialt mindst

et Par Hundrede Rdl. Den gamle Provst havde sine Pengesager i Orden.

Jordegodset bestod af en Gaard i Roslev, som Provsten havde købt 1773. Den var paa 1 Td. 7 Skpr. Hartkorn, og han havde i sin Tid kun givet 70 Rdl. for den, men senere havde han ved Jordkøb forøget dens Tilliggende til 2 Tdr. 2 Skpr. Hartkorn; den var fæstet ud i Livsfæste til en Anders Pedersen Smed. Endvidere ejede Provsten et Par Huse med mindre Jordtilliggende, og saa desuden som det vigtigste en hel Gaards Jord til 6 Tdr. 5 Skpr. Hartkorn, hvorpaa der ingen Bygninger var, men som han drev sammen med Præstegaardens. Da dennes Hartkorn var 6 Tdr. 1 Skp., havde Provsten altsaa et Landbrug paa tæt ved 13 Tdr. Hartkorn, eller lige saa meget som en Proprietærgaards.

Hvordan eller naar han var kommen i Besiddelse af denne Jord, kunde ikke ses, da der i hans Gemmer ikke fandtes Skøde derpaa, og Sønnen maatte da ogsaa senere værne sin Ejendomsret dertil ved Thingsvidne, der kunde godtgøre, at den gamle Provst havde ejet og drevet denne Jord i Hævdstid upaatalt og havde betalt Skatter deraf. Muligt er det, at allerede hans Formand og Svigerfader, Th. Grønbech, havde ejet Jorden, og at Provsten altsaa havde faaet den med sin Kone.

Provst Stjernholm havde søgt sin Afsked i 1817 og skulde i Efteraaret 1818 fraflytte Præstegaarden. Der var altsaa meget at ordne i den Anledning. Han solgte ved Købekontrakt af $\frac{5}{12}$ 1817 Jorden til sin Søn og forpligtigede sig til, forinden denne skulde tiltræde Ejendommen, at fuldføre et Stuehus, som allerede var under Bygning derpaa, samt bygge passende Lade og Staldbygninger, saaledes at der kunde staa en ny færdigbygget Gaard der inden næste Høst. Sønnen skulde tillige have hele Præstegaardens Besætning og Udbo, samt en Del af Indboet med over i den nye Gaard. Den hjemmевærende Søster, *Anne Sofie*, skulde have Bolig og Ophold hos ham for Livstid, men hvis hun fandt sig utilfreds med Opholdet hos sin Broder, skulde denne afstaa en vis Del af Jorden til hende og bygge hende en passende Bolig og Udhus, saa hun kunde deraf faa et passende lille Sted med et Par Køer og nogle Faar, og saa skulde han i Fremtiden dyrke Jorden for hende. Endvidere

skulde hun have Møllen og Mølletoften — Provst Stjernholm ejede nemlig ogsaa en Vejrmølle og var Møller for Roslevboerne. For Gaard og Besætning skulde Sønnen give 2000 Rdl. til Provstens Dødsbo, naar han engang faldt væk.

Dette sidste skete imidlertid allerede en Maaned, efter at Kontrakten var oprettet. Det blev nu Dødsboet, der skulde bygge Gaard for Rasmus Stjernholm og ordne alle disse Forhold. Tingene forværredes ved den i 1818 indtrædende Landbrugskrise, og der gik hele 14 Aar, inden Skiftevæsenet kunde slutte dette Dødsbo.

Gaarden blev imidlertid bygget umiddelbart Vest for Præstegaarden, hvor den endnu ligger. *Rasmus Stjernholm* giftede sig 1819 med *Christence Pedersdatter*, Datter af Husmand *Peder Jørgensen* i Vile og Hustru *Mette Andersdatter*. Søsteren *Anne Sofie* giftede sig samtidig med *Snedkeren* i Durup, som før omtalt. *Peder Jørgensen* og hans Kone flyttede med Datteren til den nye Gaard i Roslev.

Nu skulde under normale Forhold alt jo let have kunnet gaa for det nygifte Par. Men Landbrugskrisen blev værre og værre. Priserne paa Korn og Produkter gik ned til det rene intet. Det gik med rivende Fart tilbage for Rasmus Stjernholm. Snart kan han ikke betale sine kongelige Skatter, og der bliver gjort Udpantning hos ham den ene Gang efter den anden. Men til sidst enes Bønderne derhenne om, at ingen ved Auktionen maa byde paa de udpantede Sager, og saaledes beholder han dem.

Men i Rentekammeret er man utilfreds. Der er overvældende mange Skatterestanter. Amtmanden faar Ordre til at klemme paa Herredsfogden, og Herredsfogden presser paa Sognefogden, at han skal forsøge med ny Udpantning. Sognefogden skriver tilbage, at hos Rasmus Stjernholm er der intet at pante undtagen maaske »nogen Pjalt Sengeklæder«, som der er lidt nok af til Mand og Kone og 4 smaa Børn, samt 2 Tjenestefolk.

Saa kommer Rettens Folk og vil tage Gaarden 1828 for resterende kgl. Skat 34 Rdl. 43 Skilling. Stjernholm erklærer sig ude af Stand til at betale og gør opmærksom paa, at han kun har Købekontrakt, ikke Skøde paa Gaarden. Skifteretten,

som har hans Faders Dødsbo under Behandling, maa ordne den Sag.

Saa bliver Boet da endelig ordnet 1832. Sin Søster Anne Sofie i Durup maa Rasmus give en Obligation paa 500 Rdl. med Pant i Gaarden for den Fordring hun har paa frit Ophold hos ham eller Hus med Jord og Vejrmøllen. I de følgende Aar klarer han sig ved at sælge bort af de Ejendomme, han endelig har faaet Skøde paa; først et Par Smaasteder, som Provsten har ejet og som var indbefattet i Kontrakten af 1817; men det gaar stadig tilbage. Svigerforældrene, som var kommen til Roslev, er under de trykkende Forhold forlængst forsvunden derfra igen; hvorhen vides ikke.

Endelig i 1839, da Stjernholm er 60 Aar gammel, forlader han med Hustru samt Sønnen Niels Christian og Datteren Helene — de andre Børn er ude at tjene — Roslev og flytter andetsteds hen. Der gaar nogle Aar; hans Hustru dør, og han kommer atter tilbage til sin Fødeby for at ende sine Dage der i smaa Kaar.

Han døde i Roslev 1. Maj 1855.

FALKENBERGERNE I SKIVE

Niels Olufsen Falkenberg, † 1769.

I Aaret 1763 løste N. O. Falkenberg, født i København, Borgerskab i Skive som Fellbereder og Handlende. Han giftede sig med *Anne Olesdatter*, hvis Søster var gift med Skomager Niels Schaltz. Skønt han ikke var Grundejer i Byen, men drev sin Virksomhed under smaa Forhold i lejede Lokaler, maa han have opnaaet nogen Anseelse i Byen; for i Aaret 1765 finder vi ham som Takserborger (Medlem af Ligningskommissionen).

Niels Falkenberg døde 1769 og efterlod en Enke og en lille Søn, Nicolaj Falkenberg, omtrent 4 Aar gl., men ellers intet jordisk Gods. Hvad der blev af Moder og Barn, kan ikke oplyses.

Men Niels Olufsen Falkenbergs korte Tilstedeværelse i Skive kan maaske give et Fingerpeg om, hvorfra den Falkenbergslægt stammer, der faa Aar efter slog Rod i Byen og voksede sig stor der.

Jesper Johansen Falkenberg. 1760—1833.

Anne Jørgensdatter. 1763—1840.

I Aaret 1784 døde Fellbereder Gunder Simonsen, som ejede Gaarden paa Hjørnet af Vestergade og Sønderbyen. Aaret efter solgte hans Enke Gaard og Forretning til en ung Mand, Fellbereder Jesper Johansen Falkenberg, som muligvis i Forvejen havde arbejdet hos hende som Svend. Købesummen var 470 Rdl.

Gaarden bestod af en Vinkelbygning, Forhus til Vestergade og Sidehus til Sønderbyen, ialt 21 Fag, der var opført ad flere Gange efter Byens Brand 1749; den yngste Del 1765. Efter Datidens Byggeskik var det hele Bindingsværk med Tegltag. Indkørselen var ved den vestre Ende af Forhuset.

Til Gaarden hørte en stor Grund, der indbefattede Pladsen

hvor nu Nr. 3 og 5 i Vestergade ligger, og tillige Syd for Gaarden en Toft. Den Del, der laa Vest for Indkørselen ud til Vestergade, brugtes som Have.

Gaarden var, som alle større Byendomme dengang, til Dels indrettet til Avlsbrug, og der hørte en Del Agre hist og her i Bymarken dertil. Da Jesper Falkenberg havde faaet den, udvidede han i ikke ringe Grad denne Side af Bedriften og købte flere Gange mere Jord, naar der var Lejlighed dertil.

Straks efter sin Tiltrædelse giftede han sig. Hvor hans Hustru var fra, kan ikke oplyses. Hun kaldes i Kirkebogen til at begynde med *Anne Swensen*, senere *Svenningsdatter* og til sidst stadig *Anne Jørgensdatter*. Hendes Fader har sandsynligvis heddet *Jørgen Svendsen* eller *Svenningsen*.

Men af formuende Slægt har hun sikkert været. Jesper Falkenberg tituleres Seigneur, og da han køber Gaarden, kan han klare Betalingen uden at faa den forhæftet. Parrets Omgangskreds er i de første Aar Byens største Købmandsfamilier, og det er ogsaa klart, at Falkenberg har været en dygtig Forretningsmand. Omkring Aar 1800 synes han at være paa sit Højdepunkt. I det nye Aarhundredes første Tiaar er han blandt de allerhøjest beskattede; kun 4 à 5 af de rigeste Købmænd staar over ham paa Skattelisten. Han er da ogsaa blandt de forholdsvis faa Borgere, der har et saa stort Avlsbrug, at de er pligtige til for en af Regeringen fastsat Betaling at levere Kusk, Heste og Vogne til Befordring af Posten Skive—Viborg eller Skive—Nykøbing, en Pligt, som Borgerne ikke altid var lige glade for.

Med Jesper Falkenbergs Forretning og Anseelse voksede ogsaa hans Børneflok, saa den blev paa ialt 6 Sønner og 1 Datter, som kom til Verden i følgende Orden: *Johannes* 1785, *Anne Cathrine* 1788, *Jørgen* 1790, *Ole* 1791, *Andreas Peter* 1794, *Daniel* 1799 og *Christian* 1802. — Efterhaanden som Børneflokkens voksede til og maatte sættes i Vej og forsørges, ser man, at det tager noget paa Jesper Falkenbergs Midler, men dog ingeniunde saaledes, at det kommer til at knibe for ham.

Den første, som forlader Hjemmet, er Datteren, der 1812 bliver gift med Skomager *Niels Knoth*. Denne var af meget gammel Haandværkerslægt i Skive. Over 100 Aar før Jesper Falkenberg kom til Byen, havde *Niels Knoths* Oldefader *Peter*

Knoth ejet Gaarden paa Hjørnet af Vestergade og Sønderbyen, der maaske dengang var gammel som »Garvergaard«, og Slægten havde fostret en lang Række af Fellberedere og Skomagere; disse to Haandværk dreves i gammel Tid meget ofte sammen. Nu syntes Kraften at være gaaet af Slægten, og Niels Knoth drev det da heller ikke til noget synderligt; han var til sidst i mange Aar Natvægter.

Det næste af Børnene, der faar Foden under eget Bord, er *Johannes*. Han blev 1813 gift med en Datter af Laurs Andersen, der ejede den store Gaard paa Adelgade lige for Torvet (nu Sparekassens), hvor han drev Gæstgiveri og dertil havde et stort Avlsbrug og Vognmandsforretning. Johannes havde lært Garveriet og havde arbejdet hjemme hos sin Fader. Nu købte han af den kendte Tømrer Jens Møller dennes Ejendom i Thinggade. Det var dengang en ret stor Ejendom og omfattede de nuværende Numre 12, 14, 16, 18 og 20. Hernede grundlagde han et Garveri og udvidede det Landbrug, der fandtes der i Forvejen. I Ejendommen fandtes der 2 Hold Lejefolk; deriblandt Skomager Christen Schältz. Johannes Falkenbergs Forretning trivedes godt. Produkterne fra Falkenbergenes Garverier var meget ansete, og navnlig var den af dem fabrikerede Lim berømt. Da det gamle store kongelige Kornmagasin, som laa langs Torvets Østside, (30 Fag langt) blev solgt ved Auktion 1828, købte Joh. Falkenberg største Parten deraf (18½ Fag) og anvendte det til Lade og Pakhus.

Blandt Borgerskabet var Falkenberg meget anset. Da Tømrer Jens Møller, der var den første Haandværker, som sad i Byens daværende Borgerrepræsentation (de »eligerede« Mænd), døde, blev han valgt i hans Sted, og senere, da der oprettedes en ny Repræsentation og Ligningskommission, fik han ogsaa Stemmer ved Valget til den sidstnævnte, men kom dog ikke ind.

Joh. Falkenberg og Else Laursdatter fik en Mængde Børn: *Laurs* 1814, *Jesper* 1815, *Anne Dortha* 1817, *Mathias* 1819, *Christen* 1821, . . . *Birgitte Kirstine* 1827, *Andreas Peter* 1831 og *Jacobine* 1834, og vist endnu flere. Her skal kun omtales enkelte af dem.

Laurs fik som den ældste Forretningen og Ejendommen efter Faderen; men lod den i 1850'erne udstykke og bortsælge.

Jesper døde 1878 som Vægter i Skive. *Mathias* blev Skomager og blev 1851 gift med *Inger Kirstine Lodberg*. *Birgitte Kirstine* blev 1849 gift med sin Fætter *Jens Chr. Knoth*, der havde lært som Fellbereder hos hendes Fader.

Da Fellbereder *Johannes Falkenberg* havde afstaaet sine Ejendomme i Skive til sin Søn *Laurs Falkenberg*, byggede han paa sin Jord ved Landevejen neden for Galgebakken et Sted, som han flytter ud i. Han solgte det 1851 til *Bertel Jensen* og betingede sig i Handelen Aftægt, Bopæl og Ophold for sig og sin Hustru til deres Død. Han selv døde 2 Aar efter; men hans Kone *Else Laursdatter* overlevede ham i næsten 30 Aar, idet hun først døde i 1882, 90 Aar gl. *Bertel Jensen* havde 1861 solgt Stedet med Forpligtelsen til at yde *Madam Falkenberg Aftægt* til *Peder Christensen Lynderup*, hos hvem hun altsaa boede som Aftægtskone i over 20 Aar.

Jesper Falkenbergs 3. Barn, Sønnen *Jørgen*, blev Snedker. Han blev 1813 gift med Toldbetjent *Chr. Vangs* Enke og blev derved Ejer af det øverste Hus paa Nordsiden af Vestergade lige ved »Bommen«. Der blev ingen Børn i det Ægteskab. *Ole* blev gift 1817 (se senere).

Sønnen *Andreas Peter* blev Fellbereder og arbejdede dels hjemme hos Faderen og dels hos sin Broder i Thinggade; men hernede kom han til at synes godt om *Christen Schaltz' Datter Anne Christence*, og de to blev 1822 gift. *Andreas* skulde nu have sin egen Forretning og købte derfor en Gaard i Nørregade tæt ved Siden af, hvor nu *Mich. Nielsen* har Kontorer, og begyndte der en Vognmandsforretning.

Tilbage var nu hjemme *Daniel*, der havde lært Hattemagerprofessionen, og *Christian*, den yngste. *Jesper* var ved at blive gammel og tænkte paa at faa Tingene lagt til rette for det Tilfælde, at han skulde falde væk. Paa Gaarden havde han ikke foretaget store Forandringer, kun i sin Tid bygget et Stykke til Forhuset, 4 Fag, da Pladsen blev for kneben til Forretningen og den store Familie. Nu lod han i den vestligste Del af Haven, op til Naboens Skel, bygge et Forhus til Gaden paa 5 Fag og et tilsvarende Baghus paa 6 Fag, det sidste med Straatag, saaledes at der deraf kunde dannes en passende Ejendom til en af Sønnerne. Foreløbig blev det nybyggede lejet

ud; men i 1825 lod han med alle sine Børns Samtykke sine Ejendomme tilskøde de to uforsørgede Sønner. Christian fik Skøde paa den gamle Gaard og en Del af Indboet, og Daniel fik Skøde paa de nybyggede Huse med tilhørende Grundstykke, og Toften bag ved skulde deles mellem dem, saaledes at hver af dem fik, hvad der laa udfor hans Ejendom.

Men i disse Skøder var der optaget den Bestemmelse, at Overtagelsen først skulde finde Sted efter begge Forældrenes Død, og for Christians Vedkommende var det tillige bestemt, at han skulde blive hjemme hos de gamle og tjene dem til deres Død, og hertil forpligtede han sig. Som en Slags Købesum, der skulde indgaa i Forældrenes Dødsbo til Deling mellem Arvingerne, skulde Christian udrede 300 Rdl. og Daniel 200.

Men Christian skulde komme til at fortryde, at han havde ladet sig Stavnsbinde.

I de første Aar gik det nogenlunde godt, skønt Christian somme Tider havde noget vanskeligt ved at komme ud af det med den gamle. Det blev ikke bedre derved, at han var bleven gode Venner med en Pige, *Johanne Nielsdatter*, som tjente hos Byfoged Rosenstand, og gerne vilde giftes. De gamle føjede ham dog til sidst, og Bryllupet blev holdt i Maj 1829. Men nu skulde han bo hjemme som gift Mand, og det gik ikke.

Aaret 1830 blev et rigtigt Ulykkesaar for hele den Falkenbergske Slægt. Først paa Aaret døde Jørgen oppe »ved Bommen«; men da der ingen Børn var, følte Slaget mindre. Men saa først paa Sommeren døde Andreas Peter ude i Nørregade og en Maanedstid efter ogsaa hans Kone. Her var nu 4 forældreløse Børn i en Alder fra 7 til $\frac{1}{2}$ Aar og ingen synderlig Formue. Familierne enedes først om at dele dem og hver tage sit Barn; men det blev til sidst den gamle Bedstemoder Christen Schaltz' Enke, der maatte tage dem alle. Det mindste Barn døde for Resten snart. Christen Schaltz var inden sin Død flyttet fra Thinggade og havde købt et Hus foran i Sønderbyen. Her voksede nu de 3 Børn op: *Christen Schaltz*, *Jesper* og *Ane Kirstine*.

Værre end Tabet af de to Sønner var det næsten for gamle Jesper Falkenberg og hans Kone, at Christian og hans Kone blev saa misfornøjede, at de flyttede bort fra dem. *Johanne Nielsdatter* var i Slægt med en Gaardmand i Vinde, Jens

Ladefoged, og til ham flyttede de ud. Her fødtes deres Søn *Jens Christian* 1831. Men da de ikke kunde blive boende i Vinde, købte Christian et Hus i Slotsgade. (I 1870'erne boede i dette Sted en Skræder Brøndum samt Bankbogholder Schrøder). Hjem til Forældrene vilde han ikke flytte, skønt der blev gjort Forsøg paa at tilvejebringe en Forsoning.

Saa døde gamle Jesper Falkenberg 1833, og Christians Søkende, der havde givet ham Hovedskylden for det daarlige Forhold til Faderen, holdt paa, at hans Skøde paa Gaarden var ugyldigt, fordi han ikke havde overholdt sine Forpligtelser til at blive hjemme hos de gamle. Det kom dog efter mange Forhandlinger til et Forlig, saaledes at de øvrige Søkende anerkendte Skødets Gyldighed mod at han i Stedet for 300 Rdl. nu indbetalte 700 Rdl. til Boet. Til Gengæld skulde han saa have Lov til at overtage Gaarden straks uden at afvente Moderens Død. Hun flyttede da ind til sin ugifte Søn Daniel, der overtog den ham tilskødede Del af Gaarden, og her døde hun 1840.

Ole Falkenberg. 1791—1846.

Maren Jensdatter Brøndum. 1793—1862.

Jesper Falkenbergs Søn Ole lærte Smedeproffessionen. Han blev dog ikke ved dette Haandværk, og det er ikke ganske klart, om han nogen Sinde har haft selvstændig Smedeforretning. Han blev i 1817 gift med Maren Jensdatter Brøndum, som da tjente hos Løjtnant Møller i Nørregade, den forhenværende Ejer af Herregaarden Hegnet. Maren var vist Datter af Kobbersmed Jens Brøndum i Vestergade (Nr. 14); en Søster var gift i Højslev, og en Broder til hende var Muremester Jacob Brøndum.

Ole kaldes i nogle Aar snart Smed og snart Arbejdsmand, indtil han i 1823 køber et Hus i Sønderbyen bag Apotekets Have. Han bliver da Vognmand, og nu kan man finde hans Kvitteringer for Betaling for Kørsler, han har udført for offentlig Regning.

Ole og Maren fik en ret stor Børneflokk: *Maren Kirstine* 1817, *Jens Christian* 1819, *Jesper Johannes* 1822, *Peder Christian* 1825, *Jacobine* 1829, og vistnok flere.

Ole Falkenberg døde 1846, og Sønnen Jens Christian overtog da Vognmandsforretningen efter ham. Peder Christian blev Fellbereder og skulde som saadan fortsætte Slægtens gamle Traditioner.

I Aaret 1849 døde de to Brødre Daniel og Christian Falkenberg, der ejede hver sin Del af Familiens gamle Gaard i Vestergade. Denne Begivenhed gav Anledning til en ny Familietvist. De to Brødre Jens Chr. og P. Chr. Falkenberg havde talt om at købe Daniel Falkenbergs Ejendom i Fællesskab. Ved Auktionen bød Jens Christian og fik Hammerslag paa et Bud paa 1099 Rdl. og fik senere Skøde paa Ejendommen. P. Chr. fordrede imidlertid Halvpart deri, og det kom til en Proces, der førtes til Overretten i Viborg med det Resultat, at Jens Chr. tabte Sagen og som Folge deraf maatte give P. Christian Skøde paa en Halvpart i Ejendommen. Faa Aar derefter, 1858, solgte han ogsaa den anden Halvpart til ham, og P. Chr. Falkenberg blev saaledes Eneejer.

P. Chr. Falkenberg. 1825—1907.

Mette Marie Stjernholm. 1829—1874.

Andreas P. Falkenbergs forældreløse Børn blev som før omtalt opdragne hos Bedstemoderen Skomager Chr. Schaltz' Enke i Sønderbyen. Hun lod den ældste Dreng, der var opkaldt efter sin afdøde Bedstefader, lære Skomagerprofessionen, og da han blev gammel nok til selv at drive Forretning, solgte eller overdrog hun ham sit Hus (1844).

Christen Schaltz Falkenberg giftede sig 1847 med Helene Margrethe Stjernholm, født i Roslev som Datter af Gaardejer Rasmus Stjernholm. Hun var paa dette Tidspunkt i Tjeneste hos en Enkefru Hjelm i Skive.

Chr. Schaltz Falkenberg opgav nu Skomageriet og gav sig til at være Værtshusholder, og som Hjælp i Huset kom hans Kones Søster Mette Marie Stjernholm. Blandt de hyppige Gæster i Falkenbergs Beværtning var hans Fætter P. Chr. Falkenberg, og Enden blev, at han forlovede og giftede sig med Chr. Schaltz' Svigerinde 1851.

Faa Aar efter — det var i Januar 1856 — døde Chr. Schaltz Falkenberg ganske pludselig, kun 34 Aar gammel, og da der et Par Aar efter — i Juni 1858 — blev født P. Chr. Falkenberg og Mette Marie Stjernholm en Søn, faldt det ganske naturligt, at Drengen blev døbt:

Christen Schaltz Falkenberg.

FORSKELLIGE FALKENBERGSLÆGTER

1685 boede der i Viborg en Borger og Købmand *Christen Jensen Falkenberg*, som ejede Gaarden paa Hjørnet af Nytorv (Store Torv) og St. Mikkelsgade.

1722 døde i Fredericia Købmand *Laurits Nielsen Falkenberg*, som efterlod 3 Sønner: *Niels*, 18 Aar, *Iver*, 10 Aar, og *Søren*, 6 Aar, samt en Datter *Anne Lucie*, der blev gift i Fredericia. Hun havde en Søn, som tog sin Moders Navn og kaldte sig *Jens Falkenberg*; han var omkring 1760 Degn i Vinding ved Vejle.

1763 løser *Niels Olufsen Falkenberg*, født i København, Borgerskab i Skive som Handelsmand. Han er dog ogsaa Fellbereder. Han døde 1769 og efterlod en Søn *Nicolaj*, der dog ogsaa var død før 1794.

1771 er der en Kommissionær *Falkenberg* i Pilestræde i København.

I det 19. Aarhundrede er der en Slægt *Falkenberg*, af hvis Medlemmer mange er Militær, Underofficerer, Officerer eller Officianter. Den mest kendte af dem er *Oberst Falkenberg*, som var Bataillonschef i Viborg og et Aar i Halvfjerdserne Kommandant i Lejren ved Hald.

Med ingen af de ovennævnte har det været muligt at sætte Skive-Falkenbergerne i Slægtsforbindelse.